ורבי יהודה. לימר יחיד נמי מקריב חובות בגבולה לימר לך כי כתיב היכר דממעטו יחיד מהקרבת חובות מבעיניו כתיב [ג]: **אלא ורבי יהודה הא כתיב חיש.** ומי לאו למעוטי לף מבמה גדולה אתא למה לי דכתיב חיש ונכתוב כל היכר בעיניו וכיון דבעיניו היינו [ד] קטנה פשיטא לימר הוא דממיעטו להא לגבוה לא מקריבי כה: **להכשיר אף הזר.** לעבודת במה: **זר מוזרק הכהן נפקא לן.** לקמן בפירקין דכתיב (ויקרא ו) וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד והן כהן בעמה אלא פתח אהל מועד והן כהן בעמה אלא מפי זר ומפי' עבד הכי דריש ליה בתורת כהנים [ה]: **חמשים היינו אלא קמ"ל.** בתמיי היינו דאלא לאו הא קמ"ל נמי הכי לימר ליחיד לא תיעבד עולות ושלמים וגבור קרבי [נמי חובות] להא מצית נפקא להו מיעוטא [ו]: **קרבו נפקיס ממדבר ליכא ניירייהו.** לרבנן קמאי לא קרבו נפקיס במדבר ועולה ושלמים גרידא אלא נפקיס קא [ו] גמרי דקרבי בעמה דמדבר לא קרבי דכי [ז] תנאו דפרשת נפקיס (במדבר טו) להטעינה נפקיס במשכן שילה אלא לאחר ירושה וישיבה דכתיב בהשחטו (לעיל קיא.). ורבנן בתמיי לטפויי אתו [ח] מדתנן משנה יחידית כל שהעבור מקריבין בתוכו מועד שבמדבר מקריבין בגלגל למה להו למיתני הא רבי יהודה נמי בעבור כוותייהו קאמר ומכי מיבעי להו למימר כאן וכאן לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים אלא לטפויי מדרבנן קאמי אתו ומאמרי כל שהעיבור לריכין להקריב [ט] מקריבין [י] בתוכו מועד שבמדבר מקריבין בתוכו מועד שבגלגל ולטפויי נפקיס אתו ומימר דקרבו במדבר לעבור וליחיד וכן בגלגל [כ] לשחי [יא] שבעות ולמען [ב] דאית ליה קרבו במדבר אית ליה דקרבו בעמה יחיד בגלגל כי תנאו לא אתא אלא להטעינה נפקיס לבמה קטנה להא בגדולה כבר היו קריבין: **פשיטא.** דבעו למיעבד פסח: **ערל.** שטומאת במת מקבל וזאת וטהור מטומאת מת ליגע בקדשים וליף מהכא לכתיב (יהושע ה) ויעשו את הפסח בגלגל דמשמע שעשאוהו כהלכתו במילה בטהרה [יב] וכותב ערלים היו במדבר לכתיב (שם) לא מלו ומתמרינן ביבמות [עח:]: **בעשרה בניסן שעברו את הירדן** לא מהול משום מוזאת לתורמת אלא בחד סרי הוא דמהול ומשתכח דטמאי מתים שהיו [יג] בהם שהרי רובן טמאי מתים היו שמתו מבותיהם כל מרגעים שנה במדבר ונטמאו בהם ואם לא קבלו הזאה ונטהרו בערלותן אין להם שהות להזות משמלו להם לריך להפריש [יד] שלשה ימים בין הזאה לחביעי חמישי ושבי וכאן אי לא הזו עד יום אחד עשר בניסן הזאה ראשונה לאחר שמלו הו לא מטי זמן הזאה שניה עד יום חמשה עשר וביבמות מייתי להא דרבי יוחנן בפרק הערל (דף עח:): **ותפרגם** [טו] **מתניתך.** דקתני חובות הקבוע להם זמן קרבו בגבולה: **נעוה.** כגון עולות של תמידין ומוספין [טז] לבור קרבו בה [לאחר] חטאות הקבוע להם זמן כגון שעירי הרגלים של לבור לא קרבו בה: **דאי בחטאת.** דאי חובות הקבוע להם זמן בחטאת נמי קאמר: **חטאת נדבה מי אימא.** ליקרב כיולא בה בקטנה ועל כרחין מתניתין [טז] קמ"ל דלא קרבו לר"ש בגדולה לבד מפסחים אלא חובות שיש כיולא בהן נדבה מדקתני אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן ואי ס"ד כל חובות הקבוע להם זמן קאמר פסחים דקתני למה לי הכי הוה ליה למימר אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא חובות הקבוע להם זמן והוו להו פסחים שקרבו בגדולה ולא קרבו בקטנה כלל ואפ"ה דגרים שקרבו כאן וכאן אין מילוק בהן אלא שזו לא קרבו אלא נדבות וזו קרבו אף חובות הקבוע להם זמן: **ועוקמה נמי במנחה.** למשכחת לה כאן [טז] מנחת נדבה בקטנה ובגדולה עודפת מנחת מתניתין שהיא חובות [יח] הקבוע להן זמן בכל יום: **קף סבר רב אחא בר אחבה אין מנחה מצוה בעמה.** דזבחים כתיב [יט] ובשלמי לבור דעלית ליכא למוקמה משום דשלמי במה קטנה לא דמי להו שאלו קדשי קדשים ולאו קדשים קלים: **מנ"מ.** דבית מבניס למטן ומריעות לגבי: **ויטש משכן שילה אהל שכן באדם** [כט]: **השמר לך.** לא תעלה עולותיך [כ] בכל מקום אשר (אתה) תראה בכל מקום אשר [כא] תראה אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה אימא בכל מקום שאתה רואה אי אתה מעלה אבל אתה זובח בכל מקום שתראה [כב] א"ר ינאי אמר קרא [כג] שם תעלה ושם תעשה רבי אבדימי בר חמא [כד] אמר אמר קרא **ותתרגם מתניתך בעולה.** פירוש כגון עולות תמידין ומוספין שיש כיולא בהם נדבות אבל חטאות הבבור כגון שעירי הרגלים אע"ג דקבוע להם זמן לא קרבו והא מילתא דייק לה מדקתני פסחים לימתי קבוע להם זמן ותו לא והוו להו פסחים בגלגל אלא על כרחך מתניתין קמ"ל

[ו] ורבי יהודה אמר לך כי כתיב הישר (בעיניו) [א] הוא דכתיב אבל בבמה גדולה אפילו חובות נמי ליקרוב אלא הא כתיב איש לאו למימרא דאיש ישרות הוא דליקרוב הא חובות לא ליקרוב כי כתיב איש להכשיר את הזר זר [ב] מוזרק הכהן את הדם על מזבח ה' נפקא מהו דתימא דתימא ליבעי קדוש בכורות כמעיקרא קא משמע לן. חכמים היינו תנא קמא אמר רב פפא [ג] קרבו נפקיס במדבר איבא בינייהו: אמר מר רבי שמעון אומר וכו': מ"ט דרבי שמעון דכתיב [ד] ויעשו [ה] בני ישראל את הפסח בגלגל פשיטא אלא [ו] הא קמ"ל דחובות בעין פסח הוא דקרב הא לאו בעין פסח לא קרב ואידך מיבעי ליה לכדרבי יוחנן [ז] דא"ר יוחנן משום רבי בנאה [ח] ערל מקבל הזאה תני תנא קמיה דרב אדא בר אהבה [ט] אין בין במה גדולה לבמה קטנה [י] אלא פסח [יא] וחובות הקבוע להן זמן [יב] (א"ל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנא ליה א"ל אסמייה) א"ל תתרגם מתניתך בעולת חובה דאיבא עולת נדבה דאי [יג] חטאת יחיד הוא חובות דקביע ליה זמן מי איבא ולוקמה במנחת חובה דהא איבא חביתין קא סבר [יד] אין מנחה בבמה: באו לשילה וכו': מנא הני מילי א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [טו] כתוב אחד אומר [ז] ותביאהו בית ה' שילה [יז] וכתוב אחד אומר [ח] ויטש (את) משכן שילה [יח] אהל שכן באדם וכתיב [ט] וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר הא כיצד [כ] לא היתה שם תקרה אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן [כא] והיא היתה מנוחה: קדשי קדשים מנא הני מילי [כב] א"ר אושעיא דאמר קרא [י] השמר לך פן תעלה עולותיך [כג] בכל מקום אשר (אתה) תראה בכל מקום אשר [יא] אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה אימא בכל מקום שאתה זובח בכל מקום שתראה [יא] א"ר ינאי אמר קרא [יב] שם תעלה ושם תעשה רבי אבדימי בר חמא [יג] אמר אמר קרא

[א] ע' ספרי ראה סה, [ב] (לעיל קיז. ושי"נ קידושין לז:), [ג] יומא עג: ירושי' פסחים ספ"ח. נזיר פ"ח ה"א, וע' פסחים שם ה"ו, [ד] מגילה טו: ע"ש, ע' ירושי' מגילה פ"א ה"א, [ה] (לעיל קיג.), [ו] ירושי' שם ה"ב, [ז] אחרי פ"ט ה"ז, [ח] ע' ב"ב צג:, [ט] ויקרא יז ה, [י] וע' תו' מנחות מו. ד"ה דרחמנא.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה קבנו נפקיס וכו' כל שהעבור לריכין להקריב באהל מועד כל"ל ותיבת מקריבין נמחק: (ו) **בא"ד** וכן בגלגל בשעת הכמוש:

שינויי נוסחאות

א] ל"ל אבעיניו (הגרי"ב, ב"ש. וכ"ה בכי"ר ובר"ש"י). ג"מ כי כתיב הישר בעינו בבמה קטנה הוא דכתיב (כי"מ וצ"): ב] בקרא כתיב ויחנו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח (הגרי"ב, וכ"ה בכי"צ): ג] אלא לאו הא קמ"ל (ש"ס): ד] ל"ל פסחים (ש"ס): ה] הכ"ו מוקף המיות שבקונטרס, וכ"ל גירסת רש"י ותוס'. וכ"ק כיון גירסת פסחים ישנים א"ל דאמר לך מני ר"ש דאמר אף עבור לא הקריבו אלא פסחים וחובות הקבוע להן זמן א"ל יחיד חובות שקבוע להן זמן מנ"ל [פי' מדקתני לקן ניץ] משמע למשמעת בעמת יחיד חובות יחיד הקבוע להן זמן וקמ"ל דלא קרבו בעמת יחיד, ועל זה פרין ומי מצמת ביחיד חובות הקבוע להן זמן]. א"ל אסמייה [פי' מתניי בניסן "יחובות הקבוע להן זמן" ממתניתא] א"ל לא תסמייה ותתרגם מתניתך בעולה דאיבא עולת נדבה [בכי"ל דאיבא הא והא] דאי בחטאת חטאת נדבה מי איבא ולוקמה נמי במנחה דהא איבא חביתין כור. ומתפרגם כפירש"י ותוס'. ז] כ"ה דאי חטאת חטאת נדבה מי איבא (*גליון). וכן נוסי רש"י וע"י בחות שלפנינו: ז] בש"מ נוסף אלמא בית הוא. וכ"ה בכי"ל ובילקוט [וכ"ה בכ"מ ול' לך בזיבוח קמן]: ח] בכתס"י וש"מ נוסף אלמא אהל הוא. ומתיבות שמ"כ עד הא כיצד, ממקן הש"מ וכן ליתא בכי"ל ובילקוט: ט] מלמעלן: קדשים קלים [בכי"ל ול' ומעשר שני] בכל הרואה: מנא הני מילי בל"ל והשתר נמחק (*ש"ס): י] בכתס"י וש"מ נוסף א"ר אלעזר: יא] ל"ל שאתה רואה (*ש"ס): יב] ל"ל חמא (*ש"ס): יג] בכתס"י וש"מ נוסף אבמה קטנה שהיא לפניו בכל אשר יבחר. אבל בגדולה אף היחיד מקריב חובות: יד] היינו במה קטנה (ש"ס): טו] בכתס"י וב"ם נוסף ואשכחן בהדיא דעשו פסחים בגלגל: טז] קאמרי דקרבי בבמה גדולה בל"ל (צ"ק, כי"פ): יז] ל"ל וקרא דכי תבואו (כי"י): יח] הב"ח מוחק תיבת מקריבין. וכ"ה בכי"פ. ובש"מ גריס ליה, ולהלן גריס ומקריבין. וכ"ה בכי"י: יט] בשתי (כתה"י, ד"ו וצ"ק): כ] ל"ל דלמאן (*ש"ס):

כא] ובטהרה (כי"י וד"ו): **כב**] ל"ל היו (צ"ק): **כג**] כ"ה להפריש בין הזאה ג' רביעי וכו': **כד**] ל"ל תתרגם (*ש"ס). ועי' בחות ה: **כה**] ל"ל ומוספי (*ש"ס): **כו**] תיבת מתניתין נמחק (ש"ס): **כז**] כאן וכאן בל"ל (*ש"ס): **כח**] חובה הקבוע **לה**] (כי"י): **כט**] בל"ק הוסיף ש"מ דאיקרי אהל: **ל**] **לא**] אלא חובות שיש (ב"ש): **לא**] ל"ל נדבה (באה"מ): **לב**] ל"ל ולא (כי"ב): **לג**] כו' אע"ג דלא איירי התם כו' בל"ל (צ"ק): **לד**] ל"ל לא על חנם (ב"ש וח"ס): **לה**] תיבת כן נמחק (ב"ש): **לו**] ל"ל ביחיד [ותיבת ביה נמחק] (ב"ש). כ"מ כיוצא בו (ח"ס):

כח א מיי' פי"ג מהלכות פרה אדומה הלכה ג:
ב מיי' פ"ג מהלכות קרבן פסח הלכה ג:
כט ג מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הלכה ב:

תורה אור השלם

1. וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ויקרא יז, ו
2. וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ: יהושע ה, י
3. וְתַעֲלֻהוּ עֲמָה בַּאֲשֶׁר גְּמַלְתּוּ בְּפָרִים שִׁלְשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וְתִבְאֵהוּ בֵּית יְהוָה שִׁלּוֹ וְהַנַּעַר נָעַר: ש"א א, כד
4. וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלוֹ אֹהֶל שָׁכַן בָּאָדָם: תהלים עח, ס
5. וַיִּוָּצֵא נְוֹזִלִים מִפֶּלַע וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם: תהלים עח, טז
6. הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: דברים יב, יג
7. כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ: דברים יב, יד

מוסף רש"י

קרבו נפקיס במדבר. נתמלא מועד שבמדבר כל שהעבור שבח (לעיל קיא.) **ערל מקבל הזאה.** על ידמלל שנטמא במת, מקבל הזאה ליטהר מטומאתו וכשימול אינו לריך למזות ולהזות ומוכל בקדשים ולא תמרינן הזאת עלעלת לא שמה הזאה (יבמות נא:) **אין בין במה גדולה.** אין הפרש בשעת היתר הבמות בין במה גדולה, זה מזבח של משה שעומד בגוש וגבעון, לבמה קטנה. מזבח של יחיד שבל יחיד ויחיד עושה במה לעלמו (מגילה טו:) **אין מנחה בבמה.** חזבחו זבחי שלמים לב' תורים, ומוקימנן לעיל (דף קו:) להאי קרא בקדשים שהקדימן בשעת היתר בתות, וכתיב ביה מיעוטא, מלמד שזבחו הוא דהוו נהגי בהו ולא מנחות (לקמן קיט:):

ליקוטים

אבל אתה אוכל בבקום שאתה רואה. פי' ולא מיירי אלא בשילה, דאי בירושלם לפנים מן החומה ובנוב וגבעון בכל ערי ישראל ובגלגל בכל מקום ובמדבר במחנה ישראל, אלא ודאי על שילה קאמר. (ספקי ר"ז)